

Redaktør: Tove Rønne

Statens Serum Institut • Artillerivej 5 • 2300 København S

Tel: 3268 3268 • Fax: 3268 3868

www.ssi.dk • serum@ssi.dk • ISSN: 1396-8599

Epidemiologisk afd.: Telefondid 8.30-11.00 og 14.00-15.00

Laboratorieovervågning

I 1999 blev gonoré påvist hos 334 patienter, 291 mænd og 43 kvinder, tabel 1. Den stigende tendens i forekomsten, der er set siden 1996, synes således at fortsætte. Dette gælder stadig især mænd, men i 1999 sås tillige en stigning i antallet af kvinder. Mand/kvinde ratio var 6,8. Den andel af gonorétilfælde hos mænd, der blev diagnosticeret i Københavns Kommune, steg fra 33% i 1996 til 56% i 1998, og var 55% i 1999.

Tabel 1. Patienter med laboratorie-påvist gonoré fordelt efter køn, 1995-1999

	I alt	M	K	M/K
1995	289	221	68	3,3
1996	178	142	36	3,9
1997	189	154	35	4,4
1998	211	187	24	7,8
1999	334	291	43	6,8

Gonoré i svælg og rektum

Svælg- og rektumpodninger udføres fortsat sjældent. Blandt de 291 mænd med gonoré havde 8% fået foretaget en svælgpodning, heraf var 32% positive. Blandt de 43 kvinder var disse andele henholdsvis 12% og 60%. Blandt mænd med gonoré havde 8% fået foretaget en rektumpodning, hvoraf 54% var positive.

Resistente gonokokker

Hyppigheden af penicillinresistente gonokokker var 40%, og 19% var penicillinaseproducerende, figur 1. Dette var stort set uændret i forhold til de foregående fem år, men hyppigheden af fluoroquinolonresistens var fordoblet fra 13% i 1998 til 27% i 1999; 17% var både penicillin- og fluoroquinolonresistente.

Behandling af gonoré

Det bedst egnede præparat er fortsat ceftriaxon (Rocephalin®) 250 mg i.m. Hvis fluoroquinolon anvendes, er det vigtigt at foretage tidlig dyrkningskontrol, og ved behandlingssvigt eventuelt henvise til en klinik for kønssygdomme.

Anmeldte tilfælde

I 1999 blev anmeldt i alt 148 tilfælde af gonoré, 131 mænd og 17 kvinder. Dette er en stigning sammenlignet med 1998, hvor der blev anmeldt 104 tilfælde, EPI-NYT 25/99. De anmeldte tilfælde svarer til 44% af de laborato-

GONORÉ 1999

Uge 25, 2000

Fig. 1. Antal gonorétilfælde samt andelen (%) af tilfælde forårsaget af penicillinaseproducerende (PPNG) og quinolonresistente (QRNG) gonokokker

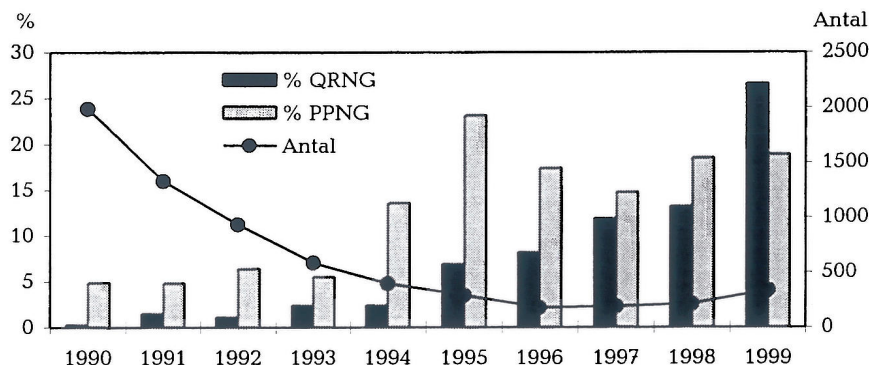
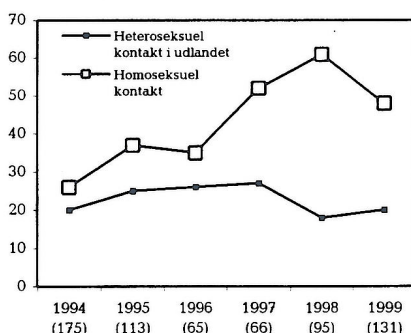

Fig. 2. Anmeldte tilfælde af gonoré hos mænd, 1994-1999, antal i (). Fordeling (%) af smittekilde.

moseksuelt smittede mænd var HIV-positive. Den tilsvarende andel var 15% i 1997 og 28% i 1998.

I 1994 udgjorde de homoseksuelt smittede og mænd smittet ved heteroseksuel kontakt i udlandet i alt 46% af anmeldte tilfælde af gonoré hos mænd, figur 2. I perioden 1995-1996 udgjorde disse to smittekilder tilsammen 60%, en andel, der var steget til 74% i 1997-99. Stigningen skyldes primært stigning i antal og andel af homoseksuelt smittede blandt mænd.

Kommentar

Antallet af gonorétilfælde er stigende, nu også blandt kvinder. Andelen af patienter, der bliver undersøgt for svælg- og rektalgonoré, er fortsat kritisk lav. Det betyder, at reservoiret af ikke-diagnosticerede tilfælde fortsat vokser. Hyppigheden af fluoroquinolonresistente gonokokker er fordoblet. Der er stadig en relativt stor andel af danske homoseksuelt smittede mænd, der er kendt HIV-positive. Dette giver anledning til at overveje, hvorvidt mænd, der er smittet med gonoré af mænd, altid bør tilbydes opfølgende undersøgelse for syfilis, HIV og hepatitis B virus infektion. (S. Hoffmann, I. Lind, ALMOS, J. Duus, E. Smith, Epid. afd.)

NARKOMANDØDSFALD I UDLAND

Se venligst bagsiden.

SOMMERFERIE

Med mindre særlige forhold gør sig gældende, udkommer EPI-NYT ikke i ugerne 26-31. Personalet i Epidemiologisk afdeling ønsker alle en rigtig god sommer. (Epidemiologisk afdeling)

21. juni 2000

Uforklaret sygdom og død blandt stofmisbrugere i Storbritannien og Irland

Siden medio april 2000 har der blandt i.v. stofmisbrugere i Storbritannien og Irland været et antal tilfælde af alvorlig septisk sygdom med høj dødelighed. Der er ikke mistanke om overdosering af fx heroin, men om forurening af stoffet med en mikroorganisme eller et toksin.

Bakteriologiske undersøgelser har vist vækst af bl.a. Streptokokker gruppe A, Staphylococcus aureus samt Clostridium- og Bacillus-arter, men trods intensiv søgen har man indtil nu ikke fundet en fælles årsag. Der er ikke holdepunkter for infektion med Bacillus anthracis, EPI-NYT 20/00.

De skotske sundhedsmyndigheder har den 15. juni imidlertid meddelt, at man har fundet Clostridium bakterier hos ni patienter, hos to af disse identificeret som Clostridium novyi, type A. CDC i Atlanta har samtidig identificeret samme type Clostridium bakterie hos en tredje patient fra Glasgow. Clostridium novyi type A er toksinproducerende. De sidste seks isolater tyder på samme type, men er endnu ikke endeligt identificeret. Der er således tale om en sandsynlig fælles årsag til udbruddet i Skotland, men det er ikke afklaret, om tilfældene i England og Irland skyldes samme årsag, ligesom man endnu ikke har dyrket den pågældende bakterie fra heroin.

Tilfældene er primært set blandt stofmisbrugere, som har injiceret heroin intramuskulært eller subkutant, og hvor der efterfølgende er udviklet en infektiøs proces sv. til injektionsstedet.

Indtil nu er rapporteret om 78 tilfælde, heraf er 37 (47%) døde. Der er rapporteret om henholdsvis 21 tilfælde i England og Wales, 41 i Skotland og 16 i Irland. Antallet af døde i de tilsvarende områder har været henholdsvis 11, 18 og 8.

Da næsten halvdelen af tilfældene har haft et identisk sygdomsbillede, har de engelske sundhedsmyndigheder i samarbejde med CDC udarbejdet følgende "case-definition":

"En intravenøs stofmisbruger som siden den 1. april 2000 er indlagt på sygehus eller fundet død med tegn til inflammation af bløddelene i form af abscesdannelse, cellulitis, fasciitis eller myositis sv. til et injektionssted OG enten har symptomer på svær systemisk toksisk sygdom med leukocytose $> 30 \text{ mia/l}$ og vedvarende systemisk blodtryk $< 90 \text{ mmHg}$ trods væsketerapi eller har obduktionsfund i form af en diffus toksisk eller infektiøs proces inklusiv pleuraeffusion og ødem af bløddelene eller nekrose sv. til et injektionssted." I de fleste tilfælde har sygdomsforløbet været kort med få dage fra sygdomsdebut til hospitalsindlæggelse, og blandt de indlagte, der indtil nu er døde, er der i de fleste tilfælde kun gået yderligere få dage.

Der er ikke rapporteret om lignende tilfælde i Danmark, men især de infektionsmedicinske, mikrobiologiske, retsmedicinske og kirurgiske afdelinger samt landets skadestuer opfordres til at være opmærksomme på stofmisbrugere, som har haft eller har ovennævnte sygdomstegn/obduktionsfund.

Ved mistanke bør man sikre prøvemateriale til undersøgelse for anaerobe bakterier, herunder Clostridium novyi, type A. De engelske myndigheder anbefaler, at man ved mistanke så tidligt som muligt anvender antibiotisk behandling, der dækker anaerobe bakterier samt kirurgisk reviderer den infektiøse proces.

Sygdomstilfælde som opfylder ovennævnte case-definition helt eller delvist skal efter aftale med Sundhedsstyrelsen meddeles den lokale embedslægeinstitution og Epidemiologisk afdeling, Statens Serum Institut skriftligt, gerne ved anvendelse af meldeblanket nr. 1515 fra d.d. og indtil videre.

Yderligere oplysninger vil ved behov blive bragt på Seruminstitutets hjemmeside og i EPI-NYT.

Else Smith, Epidemiologisk afdeling

Lene Skak-Iversen, Sundhedsstyrelsen